

İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılması, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet ve Çalışma komisyonları raporları (2/628)

24 . 12 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılmasına, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkındaki kanun teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yerine getirilmesini saygılarımızla rica ederiz.

İstanbul Milletvekili
C. Kırca.

İzmir Milletvekili
Ş. Bakşık

Zonguldak Milletvekili
Y. Z. Yücebilgin

Adana Milletvekili
İ. Tekin

GEREKÇE

15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu metninde bâzı maddi hatalar mevcut bulunmaktadır. Kanunun doğru uygulanmasını sağlamak için bu maddi hataların düzeltilmesi gerekmektedir.

Teklifin 1 nci maddesi ile söz konusu kanunun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesi çıkarılmakta ve böylelikle bu konuda işçi tarafı ile iş veren tarafı arasında muvazilik sağlanmaktadır.

Teklifin 2 nci maddesi ile söz konusu kanunun 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasında mevcut cümle düşüklüğü düzeltilmektedir.

Teklifin 3 ncü maddesi ile söz konusu kanunun 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrası, Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonu safhasına kadar kabul olunan ve bu bendin sistemine uyan mantıklı şekline ifrag edilerek daha sonra teqrîi safhada yapılan bir maddi hata düzeltilmektedir. Böylelikle, bu bendin uygulanması inkân dâhiline girmiş olacaktır.

Teklifin 4 ncü maddesi ile söz konusu kanunun 20 nci maddesinin 12 nci bendinde söz konusu Bakanlar Kurulu kararının bir «kararname» olduğu yani - esasen bütün hukukî netice doğuran Bakanlar Kurulu kararları gibi - Cumhurbaşkanınca da imzalanacağı belirtilmiş olmaktadır.

Teklifin 5 nci maddesi ile söz konusu kanunun 25 nci maddesinin (c) bendinin ilk fıkrasında mevcut cümle düşüklüğü düzeltilmektedir.

Teklifin 6 ncı maddesi ile söz konusu kanunun 62 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası ile cezalandırılmaları gerekenler arasında pek tabii olarak iş veren vekillerinin de bulunduğu tasrih edilmektedir.

Teklifin 7 ncı maddesi ile söz konusu kanunun 2 ncı geçici maddesinde zikri geçen tüzük hakikî adıyla anılmaktadır.

Teklifin 8 ve 9 ncü maddeleri yürütme maddeleridir.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 2/628
Karar No. : 48

24 . 1 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuz, 15 Ocak 1964 günkü Birleşiminde İstanbul Milletvekili Coşkun Kırcı, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, «Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 ncı maddesinin 2 ncı bendinin 1 ncı fıkrasının 2 ncı cümlesinin çıkarılmasına, 11 ncı maddesinin 1 ncı fıkrasının, 19 ncü maddesinin 2 ncı bendinin 5 ncı fıkrasının, 20 ncı maddesinin 12 ncı bendinin, 25 ncı maddesinin (c) bendinin 1 ncı fıkrasının, 62 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasının ve 2 ncı geçici maddesinin düzeltilmesi hakkındaki 24 Aralık 1963 tarihli kanun teklifi» ni, Hükümet adına Adalet ve Çalışma bakanlıkları temsilcilerinin ve teklif sahiplerinden İstanbul Milletvekili Coşkun Kırcı'nın huzurunda incelemiş ve Hükümetin ve teklif sahibinin iltihakıyla aşağıdaki hususları kararlaştırmıştır :

1. Komisyonumuz, teklifin gerekçesine aynen katılmaktadır.
2. Komisyonumuz, teklifin 1 ve 2 ncı maddelerinde yaptığı değişikliklere uygun olarak teklifte yer alan kanun başlığını da değiştirmiştir.
3. Komisyonumuz, teklifin 1 ncı maddesini kanun tekniği bakımından daha açık bir surette kaleme almıştır.
4. Komisyonumuz, teklifin 2 ncı maddesinde, 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 11 ncı maddesinin sadece 1 ncı fıkrasında bâzı değişiklikler yapılmasının öngörülmesi karşısında, mütenazır değişiklikleri söz konusu Kanunun aynı maddesinin 2 ncı fıkrasında da gerçekleştirmek lüzumunu müşahede ederek, teklif metninde gerekli tadilatı bu istikamette kaleme almayı uygun görmüştür.
5. Komisyonumuz, teklifin 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 ncü maddelerini aynen kabul etmiştir.
6. Havalesi gereğince Çalışma Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa takdim olunur.

Adalet Komisyonu

Başkanı
İstanbul
İ. H. Tekinel

Başkanvekili
Kars
K. Kaya

Bu rapor sözcüsü
İzmir
M. Uyar

Kâtip
Mardin
T. Oğuz

Çorum
F. Küreli

Çanakkale
B. Arat

Elâzığ
N. Güray
İmzada bulunamadı

İzmir
K. Özek

Kayseri
M. Göker

Zonguldak
S. Konak

M. Meclisi

(S. Sayısı : 587)

Çalışma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Çalışma Komisyonu
Esas No: 2/628
Karar No: 3

5. 2. 1964

Yüksek Başkanlığa

İstanbul Milletvekili Coşkun Kırcı, İzmir Milletvekili Şeref Baksık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, «Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkartılmasına, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (e) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkındaki kanun teklifi» ve bu teklif hakkındaki Adalet Komisyonunun 24. 1. 1964 tarih ve 48 sayılı raporu ile değişikliği, komisyonumuzun 31. 1. 1964 Birleşiminde Hükümet adına Adalet ve Çalışma bakanlıkları temsilcilerinin huzurunda incelenmiş. Hükümetin ve aynı zamanda teklif sahipleri olan İzmir Milletvekili Şeref Baksık, ve Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin'in aynı Birleşimdeki iltihakları ile aşağıdaki hususları kararlaştırmıştır:

1. Teklifin gerekçesine aynen iştirak edilmiştir.
2. Kanun başlığı sadeleştirilmiştir.
3. Adalet Komisyonunun 1 ve 2 nci maddeleri ile teklifin 3, 4 ve 5 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.
4. Teklifin 6 nci maddesinde «onları» yerine «bunları» ifadesi konulmuş, hapis cezası para cezasına nazaran daha ağır bir ceza olduğu cihetle metinde, hapis cezası ifadesine para cezası ifadesinden önce yer verilmiş, ayrıca «ikibin liradan az olmamak üzere» cümle parçasındaki «az» kelimesi «aşağı» kelimesi ile yer değiştirmiş ve madde değişikliklerle kabul edilmiştir.
5. Teklifin 7 nci maddesi, «2 nci geçici madde», «Geçici 2 nci madde» şeklinde değiştirilerek ve 275 sayılı Kanunun geçici maddeler için kabul ettiği ifade tarzına uygun olarak ve sadece bu değişikliklerle kabul edilmiştir.
6. Teklifin 8 ve 9 ncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.
7. Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa takdim olunur.

Çalışma Komisyonu Başkanı
Zonguldak
Y. Z. Yücebilgin

Başkanvekili
Urfa
C. Öncel

Sözcü
İzmir
Ş. Baksık

Kocaeli
Ş. Bilgisu

Samsun
F. Ceylan

Zonguldak
M. A. Pestilci

İSTANBUL COŞKUN KIRCA, İZMİR ŞEREF BAKŞIK, ZONGULDAK Y. ZİYA YÜCEBİL-GİN, ADANA İBRAHİM TEKİN'İN TEKLİFİ

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılmasına, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci Bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesi çıkarılmıştır.

MADDE 2. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 11 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Belli işyeri veya işyerleri için yapılacak toplu iş sözleşmeleriyle ilgili toplu görüşmelerde işçileri temsil bakımından işçi sendikaları arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile işveren veya iş veren sendikaları tarafından bu konuda yapılacak itirazlar veya bu iş verenleri temsil bakımından işverenler ve işveren sendikaları arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile işçi sendikaları tarafından bu konuda yapılacak itirazlar, yazılı çağrı tarihinden başlayarak üç iş günü içinde bölge çalışma müdürlüğünce karara bağlanır. Bölge çalışma müdürlüğünün bu konudaki kararlarına, ilgililer, kendilerine yapılacak yazılı bildiri tarihinden başlayarak üç iş günü içinde iş davalarına bakmakla görevli mahkemeye itiraz edebilirler. Bu itiraz, üç iş günü içinde kesin olarak karara bağlanır.»

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci bendinin 1 nci fıkrasının, 11 nci maddesinin, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«2. Bir işveren federasyonu veya sendikasının bir iş kolundaki iş yerlerini kapsıyan toplu iş sözleşmesi yapmağa yetkili olabilmesi için, mensubu olan iş verenlere ait iş yerlerinde çalışan işçilerin, o iş kolunda çalışan işçilerin çoğunluğunu teşkil etmesi gereklidir.»

MADDE 2. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çağrı yetkisi üzerinde uyumsuzluk

Madde 11. — Belli iş yeri veya iş yerleri için yapılacak toplu iş sözleşmeleriyle ilgili toplu görüşmelerde işçileri temsil bakımından işçi sendikaları arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile iş verenler veya iş veren sendikaları tarafından bu konuda yapılacak itirazlar veya hut iş verenleri temsil bakımından iş verenler ve iş veren sendikaları arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile İşçi Sendikaları tarafından bu konuda yapılacak itirazlar, yazılı çağrı tarihinden başlayarak üç iş günü içinde bölge çalışma müdürlüğünce karara bağlanır. Bölge çalışma müdürlüğünün bu konudaki kararlarına, ilgililer, kendilerine yapılacak yazılı bildiri tarihinden başlayarak üç iş günü içinde iş davalarına bakmakla görevli mahallî mahkemeye itiraz edebilirler. Bu itiraz üç iş günü içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bir iş kolundaki iş yerlerini kapsamak üzere yapılacak toplu iş sözleşmeleriyle ilgili toplu

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Adalet Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Adalet Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Adalet Komisyonunun deęiřtiriliři

görüşmelerde işçileri temsil bakımından işçi federasyon ve sendikaları arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile iş veren federasyon veya sendikaları veya iş verenler tarafından bu konuda yapılan itirazlar veyahut iş verenleri temsil bakımından iş veren federasyon ve sendikaları ve iş verenler arasında çıkacak yetki uyumsuzlukları ile işçi federasyon veya sendikaları tarafından bu konuda yapılacak itirazlar, yazılı çağrı tarihinden başlayarak altı iş günü içinde Çalışma Bakanlığınca karara bağlanır. Çalışma Bakanlığının bu konudaki kararlarına, ilgililer, kendilerine yapılacak yazılı bildiri tarihinden başlayarak altı iş günü içinde Yargıtay Başkanlığına itiraz edebilirler. Bu itirazlar, Yargıtayın iş dâvalarına bakmakla görevli dairesi tarafından altı iş günü içinde kesin olarak karara bağlanır.»

MADDE 3. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 19 ncü maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Bu bendin 1 nci fıkrasına göre greve veya 2 nci fıkrasına göre lokavta karar verilmesi halinde, uyumsuzlukta taraf olanlardan birinin veya Çalışma Bakanının esas hakkında dâva açılmadan önce veya dâva sırasında mahkemeye başvurması üzerine, mahkemece, hakkaniyet gerektiriyorsa yahut grev veya lokavtın durdurulmamasında uyumsuzluğun konusu olan hakların korunması bakımından tehlikeli olan ve yahut önemli bir zararın doğacağı anlaşılan hallerde, grev veya lokavtın durdurulmasına karar verilir. Bu kararın re'sen tebliği ile birlikte grev veya lokavta son verilir.»

MADDE 4. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanununun 20 nci maddesinin 12 nci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«12. Yangın, su baskını, toprak veya çığ kayması veya depremlerin sebebiyet verdiği ve genel hayata felce uğratan felâket hallerinde, Bakanlar Kurulu, bu hallerin vukubulduğu yerlere inhisar etmek ve bu hallerin devamı süresince yürürlükte kalmak üzere, gerekli gördüğü işleri veya iş kollarında grev ve lokavtın yasak edildiğine dair kararname çıkarabilir.»

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çalışma Komisyonunun değiştirişi

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

MADDE 5. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanununun 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«c) (a) ve (b) bendlerine göre grev veya lokavtın dışında kalacak işçilerin niteliği ve sayısı toplu iş sözleşmesinde gösterilmemişse, iş veren veya iş veren vekili, bu hususları, toplu görüşmenin açılışından başlayarak altı iş günü içinde iş yerinde yazıyla ilân eder ve bu ilânın birer örneğini toplu görüşmede taraf olan işçi teşekküllerine gönderir.»

MADDE 6. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanununun 62 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«28 nci madde hükümlerine aykırı olarak işçileri konutlarından çıkaran veya bu konutların su veya gaz veya aydınlatma veya ısıtma hizmetlerini kesen iş veren veya iş veren vekili veya onları bu yolda hareket etmeye zorlayan veya teşvik eden veya bunun için propaganda yapanlar, ikibin liradan az olmamak üzere ağır para cezasına ve bir aya kadar hapis cezasına mahkûm edilirler. Tekerrür halinde, bu cezaların üç katına hükmolunur.»

MADDE 7. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt Kanununun 2 nci geçici maddesinin metni aşağıdaki dekilde değiştirilmiştir:

«**GEÇİCİ MADDE 2.** — 44 nci maddede sözü geçen tüzük yürürlüğe girinceye kadar, il hakem kurullarıyla Yüksek Hakem Kuruluna ait vazı işleri ve diğer gerekli işlemler, huzur hakları ile yolluk ve gündelikler hakkında Toplulukla iş uyusmazlıkları, uzlaştırma ve tahkim Tüzüğü'nün ilgili hükümleri uygulanır.»

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonunun değişikliği

MADDE 5. — Teklifin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklifin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Teklifin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Teklifin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Teklifin 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çalışma Komisyonunun değiştirisi

MADDE 5. — Teklifin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 62 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«28 nci madde hükümlerine aykırı olarak işçileri konutlarından çıkaran veya bu konutların su veya gaz veya aydınlatma veya ısıtma hizmetlerini kesen iş veren veya iş veren vekili veya bunları bu yolda hareket etmiye zorlayan veya teşvik eden veya bunun için propaganda yapanlar, bir aya kadar hapis ve ikibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezalarıyla cezalandırılırlar.

Tekerrürü halinde, bu cezaların üç katına hükmolunur.»

MADDE 7. — 15 Temmuz 1963 tarihli ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Geçici madde 2. — 44 ncü maddede sözü geçen tüzük yürürlüğe girinceye kadar, il hakem kurullarıyla Yüksek Hakem Kuruluna ait yazı işleri ve diğer gerekli işlemler, huzur hakları ile yolluk ve gündelikler hakkında toplulukla İş Uyuşmazlıkları Uzlaştırma ve Tahkim Tüzüğü'nün ilgili hükümleri uygulanır.»

MADDE 8. — Teklifin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Teklifin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.